

Op donderdag 13 februari organiseerde het Thematisch Netwerk Financiën een expertsessie over persoonlijke schuldenproblematiek. Samen met Tweede Kamerwoordvoerder Martin Wörsdörfer ging de zaal in gesprek met drie experts in de fractiekamer van de VVD. Tijdens de sessie gaven Ron Steenkuijl (initiatiefnemer fiKks en directeur Corporate Affairs van ADG dienstengroep), Arjan Vliegenthart (directeur NIBUD) en Olaf Simonse (Hoofd Wijzer in Geldzaken) een scherpe inleiding om de discussie te starten. Het doel van de sessie was om te komen tot inbreng op het verkiezingsprogramma dat dit jaar geschreven wordt. Tijdens de inleidingen en de discussie bleek hoe breed het dossier persoonlijke schuldenproblematiek is, en hoe lastig het is om hierop met concrete aanbevelingen te komen.

Een breed dossier

Persoonlijke schuldenproblematiek is een dossier met vele dimensies, waar op elke dimensie in aparte hokjes beleid geformuleerd wordt, maar de coördinatie vaak te wensen over laat. De overheid heeft op dit onderwerp ook meerdere petten op, en die gaan niet altijd goed samen. Enerzijds is de overheid marktmeester, en moet het daarmee zorgen voor rechtvaardige regels en toezicht houden op maatschappelijk ongewenste praktijken. Anderzijds faciliteert de overheid samenwerkingen met en tussen marktpartijen die zich met schuldhulpverlening bezig houden. Tot slot brengt de overheid ook veel mensen in de schulden, en helpt het tegelijk (bij een ander loket) mensen uit de problematische schulden.

Wat kan er beter?

Tijdens de vergadering was er breed draagvlak om de volgende punten naar het verkiezingsprogramma in te brengen:

1. Voorlichting

Zo vroeg mogelijk beginnen met financiële educatie. Niet als apart vak, maar verweven in het lesprogramma. Houd het actueel en praktisch: 'Waarom is Enzo Knol zo rijk met een blikje Cola op de foto'? Bij de jongere generatie is cashgeld speelgeld geworden. Digitaal hebben ze juist het overzicht. We moeten kinderen leren hoe ze echt met geld kunnen omgaan. Informeer jongeren, maar ook werkgevers. Het taboe op werknemers met schulden moet verdwijnen en de werkgever moet zich inzetten om de werknemer te helpen, daar worden beide partijen beter van.

2. Financieel schuldhulpdossier

De coördinatie en informatie-uitwisseling tussen schuldeisers onderling en met schuldhulpverleners is vaak beperkt. Veel kostbare tijd en moeite gaat verloren bij het in kaart brengen van de situatie. Dit is zelfs voor hoogopgeleide mensen vaak amper nog te volgen, wat leidt tot verergering van de situatie – mede door hoge incassokosten. Hierbij heeft de AVG ook niet geholpen. Er werd gesuggereerd dat een gestandaardiseerd financieel schuldhulpdossier waarin mensen met schuldenproblemen hun gegevens met schuldeisers en schuldhulpverleners real-time kunnen delen, veel zou kunnen helpen. De opvolger van de schoenendoos met alle bonnetjes. Dit dossier zou volledig op vrijwillige basis zijn en onder regie van de inwoner staan, zodat je altijd een actueel overzicht hebt van wat je schulden zijn.

3. Eén deurwaarder per inwoner

Op dit moment heeft iemand in de schulden vaak meerdere deurwaarders, soms tot wel zeven. Dit is onhandig en onoverzichtelijk. Daarnaast zijn er perverse prikkels. Kijk naar het Zweedse model als voorbeeld; Het Koninklijke Incasso Bureau.

4. Maak het simpeler

Het complexe systeem van toeslagen en inkomensafhankelijke regelingen is een belangrijke oorzaak van schulden. Veel mensen met een beneden modaal inkomen hebben – afhankelijk van hun situatie – een marginale belastingdruk van meer dan 80%. Op het loonstrookje merk je daar niks van. Dus als je denkt je werkgever te kunnen helpen door in een drukke periode een paar dagen extra te werken, en je nettosalaris aan een welverdiende vakantie uitgeeft, dan kom je het volgende jaar van een koude kermis thuis als blijkt dat je het grootste deel van dat geld had moeten teruggeven, en er nu een naheffing op de mat ligt. De oplossing hiervoor ligt enerzijds in het vereenvoudigen van het belasting- en toeslagenstelsel zodat méér werken weer gaat lonen. Anderzijds moeten verschillende overheden goed samenwerken om mensen die al in de schulden zitten, hier niet nog verder in te duwen. Dit is ook in het belang van de overheid, omdat het helpen van mensen in de schulden ook veel geld kost. Maar het vergt wel politieke keuzes, en een brede kijk naar het huidige systeem.

5. Lokale aanpak, landelijke coördinatie

Een lokale aanpak voor preventie, educatie, vroeg signalering en schuldhelpverlening werkt, maar is op dit moment nog per gemeente verschillend. WSNP is een goed middel maar wordt per gemeente anders ingezet. Kijk hiernaar.